

земельних ділянок сільськогосподарського призначення у Франції суворо контролюються органами влади.

Закон обмежує правові дії власника землі щодо розпорядження земельною ділянкою. Наприклад, якщо власник планує розширити або розділити свою земельну ділянку, виникає зобов'язання отримати дозвіл спеціального адміністративного комітету. Усі угоди із земельними ділянками підлягають державній реєстрації.

Зняти мораторій на продаж земель означає розробку чіткої нормативної бази, без якої національна економіка може зазнати тотального хаосу. Важливо встановити обґрунтовану цільову цінову політику з урахуванням типів земель та в залежності від місця знаходження ділянок. Ринкові механізми провідних країн-лідерів, які отримали максимально позитивний результат реформ, повинні значною мірою допомогти у формуванні цін на землю як об'єкт бухгалтерського обліку в Україні.

Список використаної літератури

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» від 16.07.1999 р. № 996-XIV Закон України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
4. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

Царук Наталія

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
ВП НУБіП України " Ніжинський агротехнічний інститут"
м.Ніжин

ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Система оподаткування є важливим механізмом стимулювання економічного зростання та визначає конкурентоспроможність вітчизняної продукції на світових ринках. Як інструмент державного регулювання економічних і соціальних процесів, вона повинна містити компроміс інтересів держави та суб'єктів господарювання, а в умовах сучасної глобалізації економіки – відповідати вимогам міжнародних організацій, повноцінним членом яких прагне стати Україна.

Сільськогосподарський товаровиробник в Україні може перебувати на одній із трьох систем оподаткування. Два варіанти цієї системи оподаткування загальні для всіх товаровиробників, і сільськогосподарські підприємства мають право обрати один із них, а саме:

- загальна система, тобто сплата податку на прибуток на рівні 18%; при цьому у підприємств з розміром доходу до 20 млн. грн. оподатковується різниця між доходами і витратами, визначеними за даними бухгалтерського обліку, а у підприємств із розміром доходу більше 20 млн. грн. оподатковується різниця між доходами і витратами з урахуванням різниць між даними податкового та бухгалтерського обліку відповідно до Податкового кодексу України;
- спрощена система з фіксованим відсотком від доходу підприємства (на даний момент цей показник складає 2% від доходу з окремою сплатою ПДВ або 4% від доходу при включенні ПДВ до складу єдиного податку), але з обмеженнями величини цього доходу (у 2016 році право на спрощену систему мають підприємства з доходом до 20 млн. грн. за минулий рік, а у 2017 році це ж право буде збережене лише за підприємствами, у яких за 2016 рік загальний дохід не перевищить 5 млн. грн.).

Проте у сільському господарстві України переважною більшістю підприємств застосовується третій підхід: аграрні товаровиробники сплачують податок, виходячи з площ земельних ділянок, на яких провадиться сільськогосподарська діяльність, нормативної грошової оцінки земельної ділянки та ставки податку для відповідної категорії сільськогосподарських угідь. Особливістю та ключовою перевагою цієї системи оподаткування є те, що платники єдиного податку та платники податку на прибуток паралельно сплачують плату за землю з цих же земельних ділянок, а для аграрних товаровиробників, по суті, діє формат сплати за землю (причому у менших розмірах, ніж для платників інших податків), але без оподаткування доходів та прибутків. Перебування на цій системі оподаткування сільськогосподарське підприємство має досягнути за результатами минулого року обсягів продажу власно виробленої сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки на рівні 75% і більше у загальному обсязі доходів підприємства.

До кінця 2014 року ця система оподаткування була дуже вигідною для сільськогосподарських товаровиробників. Так, у середньому з одного гектара ріллі підприємства сплачували 5,50-7,00 гривень податку, з одного гектара сіножатей – 2,30-2,50 грн. податку, з одного гектара пасовищ – 1,75-2,00 грн. податку, з одного гектара багаторічних насаджень – 11,20-11,50 грн., з земель водного фонду – 67,50-70 грн. Проте на сьогодні в середньому по сільському господарству України платіж з одного гектара ріллі становить 220,00-250,00 гривень податку, з одного гектара сіножатей – 59,50-65,00 гривень податку, з одного гектара пасовищ – 46,00-50,00 гривень, з одного гектара багаторічних насаджень – 290,00-300,00 гривень податку.

Другим суттєвим аспектом оподаткування підприємств, у тому числі аграрних, є податок на додану вартість. В цілому по Україні ПДВ знаходиться на другому місці серед бюджетоутворюючих податків, але для сільськогосподарських підприємств щодо сплати цього податку також існували суттєві пільги. До 2016 року для аграрних підприємств, у яких обсяги постачання сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських послуг за останні 12

послідовних календарних місяців дорівнювали або перевищували 75% у загальних обсягах постачання продукції/послуг підприємства, діяла така система: при продажу сільськогосподарських товарів і послуг вся сума податкових зобов'язань, які мали бути сплачені до бюджету, залишалася у розпорядженні аграрного товаровиробника для спрямування її на виробничі цілі, пов'язані з сільськогосподарською діяльністю. З 1 січня 2016 року ця система була кардинально змінена. А саме: відтепер операції з продажу сільськогосподарської продукції розділено на три види діяльності, і згідно з нововведеннями передбачається сплата частини податку, який раніше залишався у розпорядженні підприємства, до державного бюджету. Цими видами діяльності є:

- постачання зернових і технічних культур (пшениці, жита, ячменю, соняшника, ріпаку, гречки тощо) – за операціями з реалізації цієї продукції 85% податку на додану вартість спрямовується до бюджету, і лише 15% залишається у виробника;

- постачання продукції тваринництва (при цьому до такої продукції віднесено лише молоко, вершки незгущені та постачання м'яса великої рогатої худоби у живій вазі) – 20% суми податку з постачання цих аграрних товарів спрямовується до бюджету, 80% залишається у розпорядженні підприємства;

- постачання іншої сільськогосподарської продукції та сільськогосподарських послуг (включає всі види сільськогосподарських товарів/послуг, не перераховані вище) – 50% суми податку з постачання цих товарів/послуг спрямовується до бюджету, 80% залишається у розпорядженні підприємства.

При цьому експортерам сільськогосподарської продукції надано право на бюджетне відшкодування податку. Оскільки дуже невелика кількість сільськогосподарських підприємств мають прямі виходи на зовнішній ринок, фактично на сьогодні податковий тягар зі сплати ПДВ з вартості сільськогосподарської продукції падає на виробника, а трейдер або велике виробниче підприємство, яке займається експортом, отримує податкові пільги, чим зводиться нанівець стимулююча функція податку на додану вартість, адже підприємства, які потребують підтримки, її не отримують, а підприємства, які є прибутковими за замовчуванням, нею забезпечені. Поглиблює проблему і те, що з 2017 року передбачається повне скасування спеціальної системи оподаткування ПДВ для аграрних підприємств, тобто з наступного року навіть та частина преференцій, яку держава зберегла у 2016 році, буде відмінена.

Третім «підводним каменем» оновленої системи оподаткування аграрних товаровиробників є податок з доходів фізичних осіб. Зрозуміло, що сплата цього податку стосується будь-яких фізичних осіб, у тому числі працівників підприємства, але набагато більш суттєвим є факт, пов'язаний з виплатою дивідендів фізичним особам, які є власниками або учасниками сільськогосподарських підприємств.

Збільшення податкового навантаження на сільськогосподарські

підприємства, проілюстроване на прикладі трьох податків, не є вичерпним. Адже, окрім зазначених навантажень, сільськогосподарський бізнес щороку несе додаткові витрати у зв'язку зі зростанням ставок екологічного податку, ставок рентної плати, офіційних платежів за оформлення земельних ділянок, якими користуються підприємства тощо.

Таким чином, подальший розвиток податкової політики України щодо агропромислового виробництва має забезпечувати оптимальне виконання фіскальних (забезпечення належної ресурсної бази бюджетів місцевого самоврядування сільських територій) та регулюючих (вирівнювання умов господарювання для різних категорій товаровиробників) завдань, що стоять перед системою оподаткування в аграрному секторі економіки.

Список використаних джерел:

1. Лист Державної фіскальної служби України від 09.11.2015 р. №23843/6/99-95-42-01-16-01 [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-64896.html>.

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: закон України від 28.12.2014 р. №71-VIII [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19/paran2#n2>.

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: закон України від 24.12.2015 р. №909-19 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.